

Swingin tehtävät musikaalissa

Sanni Lehto

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2021

Muusikko, AMK
Musiikkiteatterin opintosuunta

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Muusikko, AMK
Musiikkiteatterin opintosuunta

LEHTO, SANNI ELVIIRA:
Swingin tehtävät musikaalissa

Opinnäytetyö 24 sivua
Toukokuu 2021

Tässä opinnäytetyössä kerrotaan erilaisista paikkausjärjestelmistä, joita musikaalimaailmassa käytetään. Opinnäytetyö keskittyy erityisesti ensemblen jäseniä paikkaamaan varautuneen swingin tehtäviin.

Swing on termi, jolla musikaali- sekä teatterimaailmassa tarkoitetaan yhtä tai useampaa ensemblejäsentä paikkaamaan varautunutta esiintyjää. Swing voi olla esityksessä mukana osana ensemblea tai vain paikkaustilanteissa esityksessä paikalla oleva esiintyjä. Opinnäytetyössä käytetään sekä termiä swing että yleistermiä paikkaaja.

Opinnäytetyö pohjaa kirjoittajan omaan työhön swinginä Tampereen Työväen Teatterin musikaalissa Kinky Boots. Kokemukset keskittyvät ensemblessä työskentelyyn, sekä valmiuteen paikata neljää muuta ensemblen jäsentä.

Kinky Bootsin harjoitus- ja esityskausi antoivat lisää kokemusta suuren musikaalin parissa työskentelevästä koneistosta sekä swingaamisesta.

Asiasanat: musikaali, swing, ensemble, kinky boots, tampereen työväen teatteri, ensi-ilta

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts, Music
Musical Theatre

LEHTO, SANNI ELVIIRA:
Swing's Duties in a Musical

Bachelor's thesis 24 pages
May 2021

This bachelor's thesis focuses on different kinds of substitute actor methods which are in use in the musical field. The thesis concentrates on the work of a swing, who is prepared to substitute ensemble members.

Swing is a term used in musical and theater fields, which means a performer who is prepared to substitute one or more ensemble members. A swing can be in the show performing as a part of the ensemble, or a performer who attends the show only when a substitute is needed. Both terms, swing and more general term substitute, are used in this thesis.

The thesis is based on the author's work as a swing in the musical Kinky Boots at Tampereen Työväen teatteri. The experiences focus on working as a part of the ensemble and being prepared to substitute four other ensemble members.

Kinky Boots' rehearsal and show period offered much experience about the system working behind a big musical and about swinging.

Key words: musical, swing, ensemble, kinky boots, tampereen työväen teatteri, premiere

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MITÄ TARKOITTAÄ SWING?	7
	2.1 Swing	7
	2.1.1 Offstage swing	8
	2.1.2 Onstage swing	8
	2.1.3 Vacation swing	8
	2.1.4 Universal swing	9
	2.2 Understudy	9
	2.3 Pikapaikkaus	10
	2.4 Muut	10
3	KONKREETTINEN TYÖ	11
	3.1 Muistiinpanot	11
	3.1.1 Stemmat	12
	3.1.2 RepliiKit	13
	3.1.3 Näyttämötoiminta	14
	3.2 Esitykset	15
	3.2.1 Yhden ihmisen paikkaaminen	15
	3.2.2 Useamman ihmisen paikkaaminen	16
4	KINKY BOOTS	18
	4.1 Harjoitukset	18
	4.1.1 Kevät 2020	18
	4.1.2 Syksy 2020	19
	4.2 Näytöskausi	20
	4.2.1 Syksy 2020	20
	4.2.2 Tulevaisuus	20
5	POHDINTA	22
	LÄHTEET	24

ERITYISSANASTO

Drag king/queen	Drag on taidemuoto, jossa henkilö muun muassa pukeutumisen avulla leikittelee sukupuoliilla ja sukupuolirooleilla
Ensemble	Näyttämöllä työskentelevä työryhmä
Ensi-ilta	Ensimmäinen virallinen esitys
Kenraaliharjoitus	Esityksen kaltainen läpimeno, usein yleisön kanssa
Läpimeno	Harjoitus, jossa käydään näytelmä/musikaali läpi keskeytyksettä
Offstage	Kulisseissa/ Ei näyttämöllä
Onstage	Näyttämöllä
Pääharjoitus	Esityksen kaltainen läpimeno
Stemma	Yhteislaulussa yhdestä lauluosuudesta käytetty termi
Swing	Ensemblen jäsenen paikkaaja
TAMK	Tampereen ammattikorkeakoulu
Tanssikapteeni	Ensemblen jäsen, jolla on vastuu koreografioista esityskaudella
TTT	Tampereen Työväen Teatteri
Understudy	Roolin näyttelijän paikkaaja
Understudyläpimeno	Esityksen kaltainen läpimeno, jossa understudyt pääsevät harjoittelemaan roolin paikkaamista
Valmistava harjoitus	Ensimmäinen läpimeno, yleensä ilman roolivaatteita
Yliheitto	Teos, jota harjoitellaan kahdella kaudella

1. JOHDANTO

Opiskelen Tampereen ammattikorkeakoulussa musiikkiteatterin opintosuunnalla ja valmistun pian musiikkiteatterin ammattilaiseksi. Opintoihini on sisältynyt näiden neljän vuoden ajan muun muassa näyttelijäntyötä, tanssia ja laulua sekä musiikin teoria-aineita. Musiikkiteatterin opintosuunnan tavoite on kouluttaa opiskelijoistaan niin kutsuttuja kolmikärkiosaaajia, ammattilaisia jotka osaavat näytellä, tanssia ja laulaa.

Tein kolmannen vuoden työharjoitteluni Tampereen Työväen Teatterin musikaalissa Kinky Boots. Idea opinnäytetyöni aiheeseen tuli ensimmäisten lauluharjoitusten aikana, kun sain kuulla olevani yksi kolmesta musikaalin swingistä.

Tässä opinnäytetyössä käyn ensin läpi erilaisia swing-termejä, sekä musikaalimaailman erilaisia paikkausjärjestelmiä. Swing on musikaaleissa työskentelevä esiintyjä, joka paikkaa esimerkiksi sairastapauksessa esityksestä hetkellisesti pois jääneen ensemblen jäsenen. Opinnäytetyöni keskittyy kuitenkin enemmän Tampereen Työväen Teatterin Kinky Boots -musikaaliin, sekä omaan työskentelyni reflektointiin ja raportointiin. Opinnäytetyöni pohjaa vahvasti omiin kokemuksiini swinginä toimimisesta.

Toimin itse neljän ensemble-naisen onstage swinginä musikaalissa Kinky Boots. Selvennän termiä tarkemmin luvussa 2.1.2. Kinky Bootsia alettiin harjoitella helmikuussa 2020 ja se sai ensi-iltansa syyskuussa 2020. Musikaalin ohjasi Samuel Harjanne ja sen koreografina toimi Gunilla Olsson-Karlsson. Ohjaajan ja koreografin assistenttina toimi Jack Johansson. Musikaalin kapellimestareina sekä musiikin harjoittajina toimivat Eeva Kontu sekä Joonas Mikkilä. Kinky Bootsia ehdittiin esittää syyskaudella noin kolmekymmentä kertaa, jonka jälkeen Covid-19 pandemian pahennuttua näytöskausi keskeytettiin. Kinky Bootsin uusi ensi-ilta on 24.9.2021. Kinky Boots -musikaalissa työskentely on vahvistanut itsetuntoani sekä ammatti-identiteettiäni. Olen saanut työstäni kiitosta ja kokenut onnistumisen tunteita.

2. MITÄ TARKOITTA SWING?

Esityksen alkuun on muutama tunti, sali on tulossa täyteen innokkaita musikaalifaneja ja näyttelijät sekä muut teatterin työntekijät lipuvat hiljalleen töihin. Eräällä pääroolin näyttelijällä piippaa työmatkalla puhelin. Hän saa tietää altistuneensa koronavirukselle ja joutuvansa kahden viikon mittaiseen karanteeniin. Mitä nyt tehdään? Huolta ei ole. Teatteri on nimittäin varautunut tällaisiin tilanteisiin hyvällä paikkausjärjestelmällä. Tuottaja tarttuu puhelimeen ja soittaa ensin pääroolin understudylle, jonka jälkeen hän soittaa understudynäyttelijän swingille. Muutamassa minuutissa koko työryhmä on tietoinen illan esiintyjämuutoksista ja kaikki saavat tulla rauhallisien mielin töihin. Onhan tämä järjestely suunniteltu ja harjoiteltu jo useita kuukausia sitten.

2.1 Swing

Swing on musikaaleissa työskentelevä esiintyjä, joka paikkaa esimerkiksi sairastapauksissa hetkellisesti esityksestä pois jäänyttä ensemblen jäsentä. Swing opettelee yhden tai useamman esiintyjän paikan ja on itse joko, kulisseissa valmiina nopeaan paikkaamiseen, lavalla mukana ensemblessä omalla paikallaan tai vain valmiina tarvittaessa saapumaan töihin.

Swingejä tarvitaan erityisesti isoissa teoksissa, joita esitetään teattereissa pitkään. Mitä suurempi teos on, mitä enemmän näyttelijöitä on lavalla ja mitä pidempään teosta esitetään, sitä todennäköisempää on, etteivät kaikki esiintyjät pääse kaikkiin esityksiin. Syynä voi olla esimerkiksi sairastapaus. Suuret musikaalituotannot ovat teattereille kalliita ja esityksen peruuttaminen yhden esiintyjän sairastumisen vuoksi olisi taloudellisesti järjetöntä. Tämän takia on tärkeää, että teatteri on varautunut näihin tilanteisiin palkkaamalla rooleille understudyt ja ensemblelle swingit. Hyvin suunniteltu paikkausjärjestelmä turvaa esitysten toteutumisen, sekä poistaa esiintyjiltä liiallisia paineita ja omantunnontuskia mahdollisissa sairastapauksissa.

Seuraavaksi käsittelen erilaisia tapoja käyttää swingejä Suomessa ja ulkomailla.

2.1.1 Offstage swing

Offstage swing on ulkomailla yleisin swing-muoto. Sillä tarkoitetaan paikkaajaa, joka ei ole esityksessä lavalla, ellei hän paikkaa jotakuta. Hän saattaa odottaa koko esityksen ajan kulisseissa valmiina yllättävän sairastumisen tai loukkaantumisen varalta (Mercanti. 2018).

Valtteri Aaltonen kirjoittaa opinnäytetyössään (2020) näin: “Kuten nimestä voi päätellä, offstage swingin työ tapahtuu pääosin kulisseissa eikä näyttämöllä. Swingin työn muodoista juuri tämä on yleisin Broadwaylla. (Smith & Eyer 2015, 4.)”

2.1.2 Onstage swing

Onstage swing on se paikkaajan tehtävä, jota itse teen Kinky Boots -musikaalissa. Tätä käytetään Suomessa eniten. Onstage swing on mukana esityksessä ensemblen jäsenenä. Hänen roolinsa on helposti esityksestä poistettava siltä varalta, että hän joutuu paikkaamaan jotakuta muuta. (Aaltonen. 2020).

Aaltonen V. opinnäytetyössään (2020) kirjoittaa, että nimensä mukaan onstage swingit työskentelevät aina lavalla. Yleensä he ovat osa vakituista ensembleä ja swingaavat heille määrättyjä näyttelijöitä tarvittaessa. Työn käytännön ero offstage swingeihin onkin se, että lavalla ollaan tekemässä omaa tehtävää, jos paikattavia ei ole. (Smith & Eyer 2015, 4.)

2.1.3 Vacation swing

Aaltosen opinnäytetyössä (2020) kerrotaan vacation swingeistä seuraavaa: “Loma-ajan tuuraaja vacation swing on Suomessa melko tuntematon käsite. Nimensä mukaisesti näiden swingien tehtävä on lomauttaa vakituista näyttelijäseuruetta. Tyypillisesti näyttelijät saavat Broadwaylla lomaa yhden viikon puolen vuoden välein. Tämä swingin työnmuoto lähenee raadollisinta ja

epäkiitollisinta. Paikkauspaikat on opeteltava ja ennen kaikkea pidettävä tuoreessa muistissa hyvinkin pitkiä aikoja. Suunnitellut lomat harvoin toteutuvat aikataulun mukaisesti, joten työllisyys on loma-ajan swingeille kaikkein epävarminta. (Smith & Eyer2015, 4-5.)”

2.1.4 Universal swing

Toinen Suomessa vielä hyvin tuntematon paikkaamisen muoto on Universal swing. Hän on valmis paikkaamaan yhden musikaalin minkä tahansa tuotannon ensemblejäseniä. Tämä käytäntö saattaa meistä suomalaisista kuulostaa omituiselta, mutta USA:ssa tämä käytäntö on varsin toimiva. Esimerkiksi Mamma Mia! -musikaali saattaa olla ohjelmistossa useammassa teatterissa eri osavaltioissa, sekä olla jonkun työryhmän järjestämällä kiertueella samaan aikaan. Tämä voisi meillä Suomessakin joskus toimia, onhan Suomenkin kokoisessa maassa nähty samalla kaudella jopa kolmesta neljään versiota samasta musikaalista eri ammattiteattereissa (Brady. 2018).

Mielestäni kuitenkin sekä vacation swingin että universal swingin palkkaaminen on Suomen kokoisessa maassa melko kaukana tulevaisuudessa, jos sielläkään.

2.2 Understudy

Vaikka understudy ja swing tarkoittavat eri asioita, ovat heidän työtehtävänsä hieman samanlaiset. Understudy on henkilö, joka on valmistautunut paikkaamaan roolin näyttelijää tämän poissaollessa. Understudy on usein normaaleissa näytöksissä ensemblen jäsen ja häntä taas on valmistautunut paikkaamaan swing. Joskus yksi näyttelijä voi olla useamman roolin understudy. Tästä käytännöstä aletaan kuitenkin pikkuhiljaa Suomessakin luopua, koska kohtaamme ongelman heti, jos useampi näyttelijä on sairaana. Tämän takia olisi hyvä – teoksen koon huomioiden – että jokaisella isommalla roolilla olisi oma understudy ja yhdellä swingillä vain muutama ensemblejäsen paikattavanaan (Mercanti. 2018).

2.3 Pikapaikkaus

Jos paikkausjärjestelmää ei ole suunniteltu teatterin ja tuotannon puolesta kunnolla, tai sitä ei ole suunniteltu lainkaan, saatetaan joutua tilanteeseen, jossa yksi näyttelijä joko esityksen sisältä tai ulkopuolelta opettelee roolin ja siihen kuuluvat tehtävät, tanssit ja laulut nopealla aikataululla. Tätä kutsutaan pikapaikkaukseksi. Pikapaikkaaminen on usein stressaavaa niin työryhmälle kuin ohjaajallekin, mutta ennen kaikkea paikkaajalle, jolle soitto paikkaustöistä saattaa tulla vain muutama tunti ennen esitystä.

Pikapaikkaaminen on oma taiteenlajinsa. Itse olen päässyt tekemään muutaman pikapaikkauksen tähänastisen urani aikana. Vaikka hermoni siihen pystyvätkin, ottaisin paljon mieluummin roolin opetteluun vastaan ajoissa, mieluiten heti kun musikaalin harjoitukset alkavat. Usein pikapaikkauksista joudutaan maksamaan myös isot korvaukset paikkaajalle, joten tästäkin syystä hyvän ja toimivan paikkausjärjestelmän suunnittelemisen on teatterilta järkevää.

2.4 Muut

Understudyn ja swingin lisäksi joskus nähdään käytettävien termejä cover sekä stand by. Näitä termejä käytetään Suomen musiikkiteatterikentällä melko vähän ja niillä tarkoitetaan usein samaa asiaa kuin understudyllä tai swingillä.

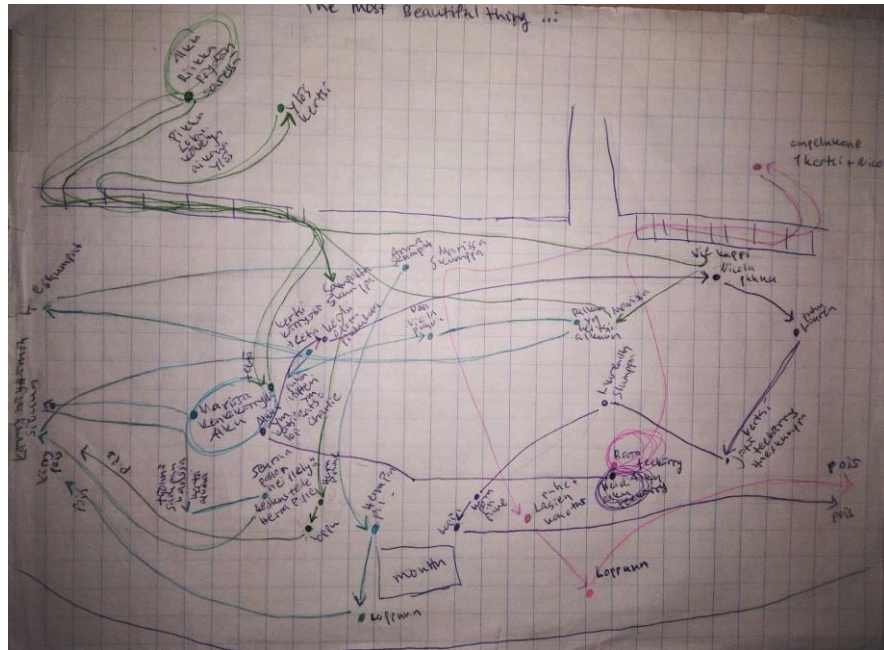
Usein isolle roolille on kaksi coveria, ja heidät on määritelty ensimmäiseksi ja toiseksi, osoittaen sen kuka esiintyy tarvittaessa. Olettaen että molemmat esiintyjät ovat yhtä hyviä, vuorottelu voi olla mahdollista, mutta nämä päätökset jäävät tuotantotiimille (Richardson, R., 2016).

3. KONKREETTINEN TYÖ

3.1 Muistiinpanot

Muiden harjoitellessa oman paikkansa tanssiaskeleita swing pitää silmät ja korvat auki. Muiden ohjeet koskettavat nimittäin usein myös häntä. Swing merkitsee ylös, itselleen sopivalla tavalla, paikattaviensa harjoituksessa saamat ohjeet, paikat, liikeradat ja koreografiat. Muistiinpanot tarkentuvat harjoituskauden edetessä. Viimeisimmät muutokset voi olla myös hyvä käydä läpi omien paikattavien kanssa.

Minulla on hyvä kuulomuisti ja muistankin helposti myös muille annetut ohjeet. Itse siis kuuntelin alkuun vain tarkasti mitä kukakin sai ohjeeksi, ennen kuin aloin kirjaamaan mitään muistiin. Kun harjoituskausi oli pidemmällä, piirsin koreografioista ja kohtauksista kartat, joissa värikoodeilla paikattavani liikkeet oli merkattu ylhäältä päin. (kuva 1) Tämän jälkeen kirjoitin käsikirjoitukseen jokaisen paikattavani liikeradat. (kuva 3) Viimeiseksi tein itselleni jokaisesta paikattavastani muistivihot, joihin merkkasin lyhyesti ranskalaisilla viivoilla kulkuja, muistettavia asioita ja kohtausten siirtymiä. (kuva 4) Muistivihko mahtuu esityksessä kätevästi roolivaatteiden taskuun, ja sitä on helppo vilkaista tiukimmissakin kohtausvaihdossa.

Kuva 1. Kartta paikattavieni kuluista näyttämöllä aloituskappaleen aikana.

3.1.1 Stemmat

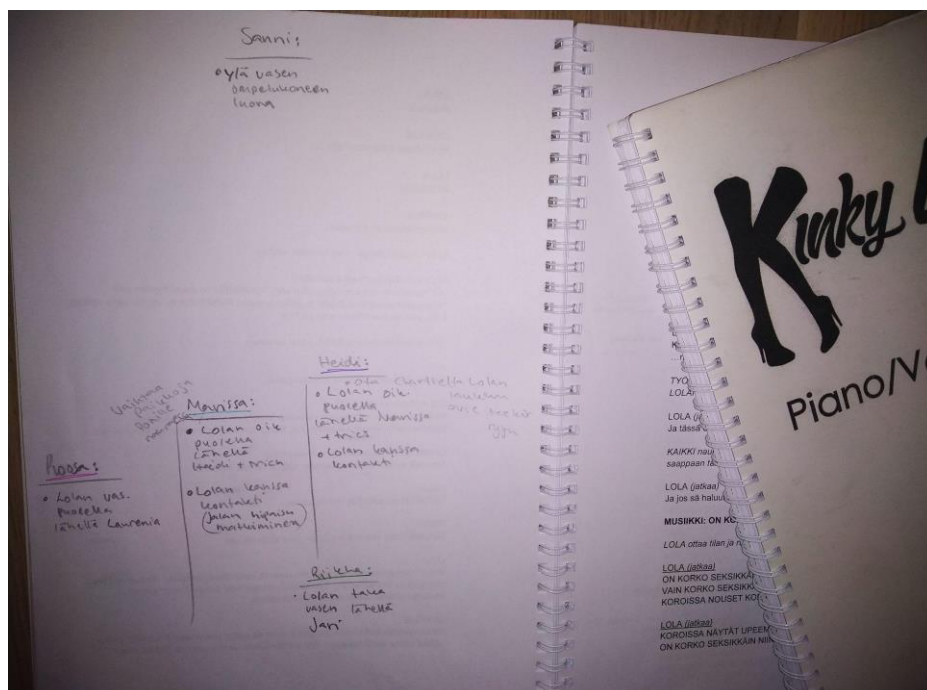
Kinky Bootsin laulujen kohdalla itselläni oli helppoa, olimme nimittäin sopineet kapellimestarin sekä laulujen harjoittajan kanssa, ettei minun tarvitse opetella kuin oma stemmani, sekä paikattavieni solistiset laulukohdat. Työskentelen usein niin, että kirjoitan nuottiin ihmisten nimet ja nimen perään kuka laulaa mitäkin ääntä. Solistisiin osioihin merkitsen nuotin yläpuolelle kenen solo on kyseessä, jos sitä ei ole nuottiin jo merkitty (kuva 2).

Kuva 2. Omat merkinnät nuotissa

3.1.2 Repliiit

Näyttelijät saavat usein kuulla ihmettelyä siitä, miten he pystyvät opettelemaan ulkoa suuret määrät vuorosanoja eli repliikkejä. Näihin ihmettelyihin tuntuu minulla ja kollegoillani olevan lähes aina sama vastaus. Sanojen ulkoa opettelu on helpoin asia työssämme. Me opettelemme jo lapsesta asti erilaisia sanalistoja, kertotauluja, nimiä ja vuosilukuja ulkoa. Hankalampaa onkin merkitysten löytäminen sanojen taakse.

Kinky Bootsissa ensemblellä on reippaasti vähemmän repliikkejä kuin isommilla rooleilla. Kuitenkin melkein kaikilla paikattavistani on jotain puhuttavaa. Isotöisimmällä ensemblejäsenellä, jota paikkaan, on yksi isompi kohtaus esityksen lopussa, jossa hän esittää hahmoa nimeltä Milan Stage Manager. Tämä hahmo puhuu yksin lavalla pitkät pätkät italiaa. Italian opiskeleminen ja varsin tiukan karakterimaisen hahmon luominen ja harjoittelu oli jännittävää ja hauskaa. Tätä hahmoa olen päässyt paikkaamaan yllättävän usein, ja se on luonut varmuutta hahmon tekemiseen. Yksinpuhelu ja kohtauksen kannattelu Tampereen Työväen Teatterin Suurella näyttämöllä tuntui jännittävältä ajatukselta alkuun, mutta viimeistään ensimmäiset yleisön naurahdukset toivat varmuuden tekemiseen. Kohtausta edeltää myös hieman nopeampi vaatteiden vaihto, joka vähentää turhaa jännittämistä ennen kohtausta.

Kuva 3. Merkinnät käsikirjoituksessa.

3.1.3 Näyttämötoiminta

Näyttämötoiminnan parhaana apuvälineenä minulla on pienet muistilaput, jotka tein itselleni ennen valmistavia harjoituksia. Kävin harjoituskaudella kaikkien paikkaamieni ihmisten kanssa heidän roolinsa läpi ja tein muutoksia itse tekemiini muistiinpanoihin, mikäli joidenkin paikattavieni ohjeistukset olivat harjoituskaudella muuttuneet.

Kinky Bootsissa on muutama isompi musikaalinumero, jossa rekvisiittaa sekä isompia kulissin palasia liikkuu pitkin lavaa. Numeroiden toteuttaminen jännitti alkuun melko paljon. Erityisesti numerossa Everybody say yeah!, suomeksi Hei jee!, kaikilla paikattavillani on jotain tärkeää rekvisiittaa, jota lavalle pitää viedä, tuoda sieltä pois tai siirtää kesken numeron. Lavalle tuodaan muun muassa isoja rullakoita, joihin drag queenit hyppäävät. Rullakoita kuljetetaan näyttämöllä drag queenit kydyssä, ja tämän turvallinen toteuttaminen vaati huolellista harjoittelua. On jännittävä ajatus pyörittää isoa rekvisiittaa suurienergisessä kohtauksessa, kun lavalla tanssii koko ensemble, mutta hyvällä harjoittelulla ja keskittyneellä työskentelyllä tästä on joka esityksessä selvitty hyvin.

Ensimmäisellä harjoitusperiodilla tein myös itselleni kartat kaikista musikaalin numeroista. Karttaan piirsin eri väreillä kaikki paikattavani ja heidän kulkureittinsä. Visuaalinen kartta tuki oppimistani, mutta loppupeleissä en sitä juurikaan käyttänyt. Kulut myös selkiytyivät ja yksinkertaistuivat ensi-illan lähestyessä ja minullekin selkeytyi harjoitusten edetessä, mitkä kulut olivat koreografioituja, suunniteltuja ja tarpeellisia ja mitkä taas olivat näyttelijän omakeksimiä toimintoja. Näitä toimintoja olen soveltanut itselleni sopivalla tavalla ollessani paikkaamassa.

3.2 Esitykset

Sain syksyn esityskaudella tietää paikkaavani jotakuta yleensä vasta esityspäivänä. Joissain tilanteissa näyttelijät itse viestivät minulle olevansa poissa, mutta virallinen tieto tulee aina tuottajalta tekstiviestin tai puhelinsoiton muodossa.

Kun olen saanut tiedon illan paikkaamisesta, käyn esityksen mielessäni läpi. Mietin esityksen kulun, uuden hahmoni paikat näyttämöllä, rekvisiitat, repliikit ja solistiset laulukohdat. Jos en muista jotain, tarkistan sen nuotista tai käsikirjoituksesta. Jos kaipaen varmistusta, soitan tai viestin vielä paikattavalleni ja varmistan mahdolliset viimeisimmät muutokset. Olen energinen, mutta keskittynyt. Olen tehnyt työni kunnolla helmikuun harjoituskaudesta asti ja nyt voin nauttia siitä.

3.2.1 Yhden ihmisen paikkaaminen

Yhden ihmisen paikkaaminen on melko normaali tilanne musikaalissa. Olen harjoitellut kaiken hyvin, tehnyt muistiinpanoni ja Kinky Bootsin tapauksessa jopa päässyt useampaan kertaan harjoittelemaan kyseisen paikan tekemistä.

Paikatessani en juurikaan tee omalle hahmolleni kuuluvia näyttämötoimintoja. Joissakin kohtauksissa on saatettu sopia, että näyttämökuvan kannalta minun on

parempi mennä omalle paikalleni, mutta muutoin toimin näyttämöllä mahdollisimman samalla tavalla kuin paikkaamani ensemblen jäsen toimisi.

3.2.2 Useamman ihmisen paikkaaminen

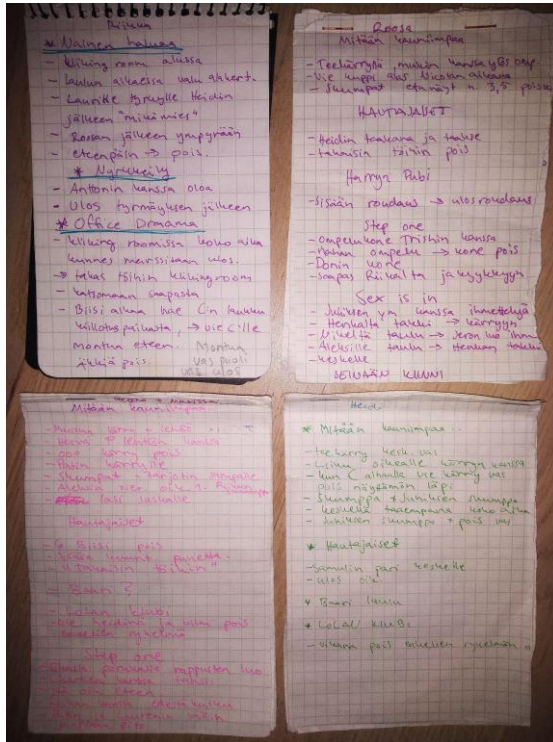
Toivottavaa on, ettei swing joutuisi näytöksessä paikkaamaan kuin yhden esiintyjän kerrallaan. Joskus kuitenkin käy niin, että useampi esiintyjä on poissa esityksestä. Silloin paikkaaja joutuu olemaan tuplaswinginä.

Itse pääsin harjoittelemaan tuplaswingausta Kinky Bootsissa jo harjoituskaudella, sillä understudylopimenoissa saattoi olla tilanne, jossa useampi paikattavani teki omaa understudyrooliaan. Minulla oli siis jo jonkinlainen haju siitä, miten esitys menisi, jos useampi paikattavistani olisi poissa.

Osittain koronan vuoksi tuplapaikkausesityksiä on tullut minulle useampi. Pienimpienkin nuhan oireiden vuoksi esiintyjän on mentävä koronatestiin ja jätävä esityksistä tulosten odottamisen ajaksi pois. Tuplapaikkauspäivinä teen kotityöni vieläkin huolellisemmin. Käyn kaikki muistiinpanoni läpi ja kirjoitan uudet muistivihot. Suunnittelen ehdotelman siitä, miten esitys kannattaisi osaltani hoitaa. Mikä hahmo on missäkin kohtauksessa tärkeämpi lavalla ja mitä voidaan jättää pois? Koitan myös miettiä, kuka muu swing tai ensemblen jäsen voisi auttaa minua tulevassa esityksessä. Kirjaan ylös tarkasti vastaan tulevat ongelmakohdat, esimerkiksi kohtaukset, joissa minun pitäisi olla kahdessa paikkaa yhtäaikaan. Etukäteissuunnittelun tehtyäni lähden töihin mahdollisimman ajoissa, istun ohjaajan assistentin kanssa alas ja käyn esityksen hänen kanssaan läpi. Kerron, miten itse ajattelin, että paikkaustilanteen voisi hoitaa, sekä missä kohdissa tarvitsen apua muulta työryhmältä. Kun olemme yhdessä ratkoneet esityksen kulun, lähtee tanssikapteeni varmistamaan, että muu työryhmä tietää illan esiintyjävaihdoksista ja erityistilanteista. Minä jään selvittämään pukijoiden kanssa mahdolliset roolivaatevaihdokset.

Vaikka tuplaswing-tilanne ei millään muotoa ole optimaalinen, on todella hyvä, että olen päässyt harjoittelemaan sellaisen tilanteen. Tiesin siis etukäteen

pystyvänä esityksissä suoriutumaan haastavasta tehtävästäni ja saavani siihen tukea Kinky Bootsin upealta työryhmältä.

Kuva 4. Muistivihkoni jokaisesta paikattavastani.

4. KINKY BOOTS

“Pop-ikoni Cyndi Lauperin säveltämä musikaali Kinky Boots juhlistaa erilaisuutta, ystävyyttä ja ennakkoluulojen voittamista” (Tampereen Työväen Teatteri 2021).

“Kinky Boots vie sinut vuoristoradan vauhdilla tehdashallien hämärästä muotimaailman huipulle. Isänsä konkurssin partaalla olevan kenkätehtaan perinyt Charlie on epätoivoinen kaatuvan yrityksensä kanssa. Apuun saapuu kuin luonnonvoima, glitterin ja höyhenien keskeltä, hurmaava viihdetaiteilija Lola seurueineen villin ideansa kanssa. Tämä pari, jolla ei pitäisi olla mitään yhteistä, yltää lopulta uskomattomiin saavutuksiin, joista muut vain uneksivat” (Tampereen Työväen Teatteri 2021).

Kinky Boots oli Helsingin kaupunginteatterin sekä Tampereen Työväen Teatterin konseptiyhteistyö. Musikaali nähtiin ensimmäisen kerran Suomessa Helsingin kaupunginteatterin päänäyttämöllä vuonna 2018. Tampereen Työväen Teatterin Kinky Boots sai ensi-iltansa 24.9.2020 Suurella näyttämöllä. Sen ohjasi Samuel Harjanne, koreografina toimi Gunilla Olsson-Karlsson. Kapellimestareina toimivat Joonas Mikkilä sekä Eeva Kontu.

4.1 Harjoitukset

Kinky Boots tehtiin yliheittona, eli sitä harjoiteltiin kesäloman molemmin puolin. Ensimmäinen harjoituskausi oli helmikuussa 2020 ja toinen syyskuussa 2020.

4.1.1 Kevät 2020

Kinky Boots -musikaalin ensimmäinen harjoitusperiodi alkoi helmikuussa 2020. Aloitimme ensin Tamkin työharjoittelijoiden kanssa keskenämme stemmatreenit Joonas Mikkilän johdolla. Näitä treenejä oli muutamia, ja niissä kävimme kaikki musikaalin kappaleet kertaalleen läpi.

Tämän jälkeen edessä oli lukuharjoitus. Lukuharjoituksessa teos luetaan ensimmäistä kertaa läpi koko työryhmän kuullen. Usein lukuharjoituksessa koko työryhmä myös tapaa toisensa ensimmäisen kerran. Tunnelma oli odottava ja hyvä. Ihmiset olivat innoissaan tulevasta teoksesta.

Lukuharjoituksen jälkeen aloitimme harjoittelun koko työryhmän kanssa. Muutamien lauluharjoitusten jälkeen ohjaaja Samuel Harjanne assistenttinsa Jack Johanssonin kanssa alkoi asettaa kohtauksia paikoilleen. Koreografioita harjoiteltiin, tanssia ja laulua yhdistettiin ja kohtauksia hiottiin. Kinky Bootsin harjoittelua nopeutti huomattavasti se, että päähenkilöiden näyttelijät Lauri Mikkola ja Petrus Kähkönen, sekä useampi drag queen, olivat olleet teoksessa jo aiemmin mukana Helsingin kaupunginteatterin versiossa. Kappaleet ja numerot oli suunniteltu niin hyvin etukäteen, että niiden rakentaminen ja harjoittelu kävi nopeasti. Pääsimme jopa harjoittelemaan loppukumarruksia ja finaalinumeroa kevään viimeisellä harjoitusviikolla, mikä on melko poikkeuksellista.

4.1.2 Syksy 2020

Keväällä iskeneen Koronapandemian aiheuttaminen teatterisulkujen jälkeen oli ihanaa palata syksyllä töihin ja Kinky Boots -musikaalin pariin. Olin pitänyt yllä esitystä, eli laulanut läpi kappaleita sekä harjoitellut tekstiä ja mielessäni kulkenut läpi kohtauksia ennen syksyn harjoituskauden alkua. Saimme myös helmikuun läpimenoista videotallenteet, joita katsomalla muistui monta asiaa mieleen.

Työryhmän jäsenet olivat kerranneet kesällä tehtäviään huolellisesti, joten sen ja tehokkaasti harjoitetun kevätkauden ansiosta syyskuun harjoitukset menivät melko mutkattomasti. Pääsimme nopeasti hiomaan kohtauksia sekä asettamaan teosta Suurelle näyttämölle. Reilu viikko ennen ensi-iltaa aloitimme pääharjoitukset sekä valmistavat läpimenot. Understudyt pääsivät tekemään oman roolinsa läpimenon, minkä seurauksena myös swingit pääsivät harjoittelemaan kaikki paikkansa läpi. Pääsimme tekemään myös tuplaswing-harjoituksen, joka osoittautui todella hyödylliseksi tulevia esityksiä ajatellen.

Understudyjen saati swingien harjoittaminen ei vielä Suomessa ole kaikissa teattereissa käytäntö, mutta toivon että sitä kohti mennään. Esityksen laadun kun ei tulisi kärsiä siitä, että jonkin roolin tekeekin understudy ja häntä paikkaa swing.

4.2 Näytöskausi

Kinky Bootsin ensi-ilta oli Tampereen Työväen Teatterin Suurella näyttämöllä 24.9.2020.

4.2.1 Syksy 2020

Koronarajoitukset aiheuttivat sen, että teatterit joutuivat vähentämään katsojapaikkojaan runsaasti. Salissa piti pystyä pitämään turvavälit. Tästä huolimatta Kinky Boots sai ensi-iltansa 24.9.2020 ja siitä lähtien sali on ollut niin täynnä kuin koronarajoitukset vain ovat suoneet.

Esityksiä ehti syksyllä 2020 olla noin kolmisenkymmentä kappaletta. Itse tein omaa paikkaani syksyllä vain muutamia kertoja. Suurimmassa osassa esityksiä paikkasin yhtä tai useampaa ensemblen jäsentä. Swingaamisesta tuli luontevaa minulle, ja aloin saada siihen rutiinia. Eniten paikkasin Milan Stage Managerin näyttelijää hänen toimiessa understudytehtävässään.

Marraskuussa koronatilanne paheni jälleen ja teatterit joutuivat sulkemaan ovensa ja keskeyttämään tuotantonsa todella nopealla varoitusajalla. Kinky Bootsin syyskausi jäi siis kesken. Oli todella ikävää, kun emme tienneet, mikä tulisi olemaan kautemme viimeinen esitys.

4.2.2 Tulevaisuus

Kinky Bootsia ei ole päästy esittämään lainkaan marraskuun 2020 jälkeen. Näytöksiä oli myynnissä toukokuulle asti, mutta koronarajoitusten vuoksi

Tampereen Työväen Teatteri joutui lopulta sulkemaan ovensa myös koko kevätkaudeksi.

Kinky Bootsin suosio oli kuitenkin niin suurta, että teatteri julkaisi Kinky Bootsin jatkavan ohjelmistossaan myös syksyllä 2021. Saan siis toivottavasti vielä palata rakkaan teoksen ja työryhmän pariin.

Pitkä tauko tarkoittaa paljon itsenäistä työskentelyä. Kinky Bootsia harjoitellaan koko työryhmän kesken noin viikko ennen sen uutta ensi-iltaa, jonka on määrä olla tasan vuosi edellisestä ensi-illasta, 24.9.2021. Edessä on siis jälleen kesän mittainen ylläpitoprosessi ja repliikkien, laulujen ja näyttämötoiminnan uudelleen mieleen palauttaminen. Swingin tehtävä on minulle mieluisa ja Kinky Boots teoksena rakas. En siis malta odottaa hetkeä, kun pääsemme jälleen sytyttämään kenkätehtaan valot.

Kuva 5. Kinky Bootsin aloitusnumero. (Kari Sunnari 2020)

5. POHDINTA

Idea opinnäytetyöhöni heräsi jo kolmantena vuoteni Tampereen ammattikorkeakoulun musiikkiteatteriopinnoissa. Olimme aloittaneet Kinky Bootsin stemmaharjoitukset ja olin saanut kuulla tulevasta työtehtävästäni neljän ensemblejäsenen swinginä.

Otin haasteen vastaan innoissani. Olen ennenkin toiminut paikkaajana, joskus jopa lyhyelläkin varoitusajalla. Olen myös aikaisemmin opiskellut useamman hahmon toiminnot mahdollista paikkaamista varten. Tiedän toimivani hyvin paineen alla ja luotan omaan muistiini sekä oppimiskykyyni. Haaste myös jännitti minua. Elämäni suurimpia haaveita on ollut päästä näyttelemään Tampereen Työväen Teatterin Suurelle näyttämölle. Nyt haave oli toteutumassa ja pääsisin vielä työskentelemään suomalaisen musikaalin suurnimien kanssa. Mitä jos en onnistuisikaan?

Jännittävässä ja stressaavissa tilanteissa minua auttaa eniten konkreettinen työskentely. Swingin tehtävä Kinky Bootsissa ei ollut poikkeus. Tartuin toimeen. Käytin kotona aikaa muistiinpanojen tekemiseen ja stemmojen sekä solististen laulupätkien opetteluun. Töissä seurasin ja kuuntelin myös paikattavieni ohjeita. Apunani toimivat myös videot, joita harjoituksista otettiin. Ne olivat erityisen hyödyllisiä, kun kertosin kesälomalla omaa sekä muiden paikkoja ennen syksyn harjoituskauden alkua.

Suurimpana hyötynä koin kuulomuistini. Opin asiat kuulemalla. Laulun sanat, stemmat, repliikit, joskus jopa tanssikoreografiat. Toisena apunani toimii vahvasti lihasmuisti. Kehoni muistaa silloinkin kun mieli ei. Koen näiden olevan todella hyviä ja tärkeitä apuvälineitä erityisesti musikaalia, jossa tanssi, laulu ja replikointi yhdistyvät, harjoitellessa. En ole koskaan kokenut muistamista erityisen vaikeaksi musikaalilukua tehdessä tai esittäessä.

Kinky Bootsin syksyn näytöskaudella swingauskykyäni laitettiin koetukselle heti ensi-illan jälkeen. Koronan vuoksi esiintyjä joutui olemaan herkästi pois ja neljästä paikattavastani pääsin syyskauden aikana loppujen lopuksi paikkaamaan kolmea. Jännittävimpiä tilanteita olivat tuplaswingpäivät, eli päivät

jolloin kaksi paikattaavaani oli poissa omalta paikaltaan ensemblessä. Koin näissä esityksissä pääseväni kunnolla haastamaan itseäni ja omaa itsetuntoani. Uransa alussa olevan musikaaliartistin ammatti-itsetunnolle teki todella hyvää, kun ohjaajan assistentti istui pukuhuoneessa viereeni ja kävimme yhdessä läpi minun laatimani ehdotelman siitä, miten paikkaustilanteeni kannattaisi hoitaa. Olin tehnyt työni hyvin ja suunnitelmani meni läpi. Hoidin tuplapaikkaustilanteet joka kerta hyvin ja sain niistä kiitosta myös kollegoilta. Pidän tätä kokemusta erityisen tärkeänä oman ammatti-identiteetin sekä -itsetunnon rakennuksessa.

Kinky Boots oli alusta loppuun hyvin harjoitettu ja toteutettu teos. Koin opiskelijana saavani yhtä paljon huomiota kuin muut saman kaltaista roolia tekevät työryhmän jäsenet. Swingin näkökulmasta olen erityisen kiitollinen siitä, että sain harjoitella paikkaamista useampaan otteeseen. Kummallakin harjoituskaudella oli understudyharjoituksia ja -läpimenoja, ja näissä harjoituksissa pääsin testaamaan kaikki paikkaamani roolit läpi.

Kinky Boots on ollut minulle tärkeä teos, eikä vähiten siksi, että olen päässyt kokemaan onnistumisen tunteita unelmatyössäni. Olen iloinen että musikaalin matka jatkuu vielä syksyllä 2021 ja pääsen jälleen haastamaan itseäni tässä hienossa teoksessa.

LÄHTEET

Aaltonen, V., 2020. Swingin työ musikaalissa: Esityksen tukipilarit. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö.

Austin Eyer, J. & Franklin Smith, L., 2015. Broadway Swings: Covering the Ensemble in Musical Theatre. Bloomsbury.

Brady, M., 2018. 5 Essential Facts About Broadway Swings. Playbill. Luettu 15.3.2021. <https://www.playbill.com/article/5-essential-facts-about-broadway-swings>

Ford, J., 2014. Be the Best Swing on Broadway. CreateSpace.

Kinkybootsthemusical.com. Broadway Musikaalin kotisivut. Luettu 14.4.2021

Mercanti, J.V., 2020. Swing, Standby + Understudy: What You Need to Know. Backstage. Luettu 22.1.2021. <https://www.backstage.com/magazine/article/swing-standby-understudy-need-know-28/>

Richardson, R., 2016. Understudy, Standby, Swing. StageAgent. Luettu 15.4.2021. <https://blog.stageagent.com/understudy-standby-swing/>

Seta ry. 2021. Sateenkaarisanasto. Luettu 19.4.2021. <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>

Ttt-teatteri.fi/program/kinky-boots. Tampereen Työväen Teatterin kotisivut. Luettu 14.4.2021

Zendle, M., 2009. BEHIND THE SCENES: The Swing Of Things. Broadway World. Luettu 16.4.2021. <https://www.broadwayworld.com/westend/article/BEHIND-THE-SCENES-The-Swing-Of-Things-20090830>